



## PRÍBEH ZVONOV Z MARTINA 7.11.2014

Každý zvon má svoje srdce. No i svoju krásnu históriu, svoju dušu. Raz veselo vyzvára, raduje sa, inokedy zase veľmi smúti. Aj **martinské rímskokatolícke zvony sv. Martina** „prežili“ v našich dejinách radosť i smútok. Do roku 1754 boli umiestňované iba do veže kostola. V uvedenom roku si katolíci v Martine postavili zvonnicu. Tá sa od tých čias stala ich trvalým príbytkom.

Zvony sa rozozvučali aj v piatok, **7. novembra** 2014 o štvrtej hodine popoludní, aby ohlásili začiatok programu „Príbeh zvonov z Martina“, ktorý sa v rímskokatolíckom kostole Sv. Martina uskutočnil v rámci Svätomartinských hodov. Kostol, do posledného miesta zaplnený návštevníkmi, stíchol pri prvých tónoch organovej hudby a veršoch. Podujatiu predchádzal chýr o tom, že program je vhodný pre širokú verejnosť, svojím obsahom je nielen náučný, ale zanechá v účastníkovi aj príjemný estetický a kultúrny zážitok. Bolo to už trináste uvedenie Príbehu zvonov – tentokrát zamerané na históriu katolíckych zvonov z nášho mesta.

Radosť prinášal hlahol martinských zvonov aj pri historických udalostiach celoslovenského významu. Ako prvý prejav radosti (so slávnostnou účasťou zvonov) boli oslavy zrušenia poddanstva a privítanie občianskej slobody. Stalo sa tak 9. apríla 1848, kedy sa ľudia zhromaždili v katolíckom aj evanjelickom kostole a slávil Te Deum laudamus (Teba Bože chválime). Možno už tu sa rodili myšlienky o uznaní Martina ako národného a kultúrneho centra Slovákov.

Po ťažkých skúškach v boji za občiansku a národnú slobodu martinčania bez rozdielu vierovyznania i stavu pochopili, že nezáleží na rozdielnej príslušnosti k cirkvi, keď ide o politiku. V meste nebolo náboženského hnevu (*pišu tak pamätníci*). Na katolícke akcie boli pozývaní evanjelici i židovskí občania a naopak. Na peňažných zbierkach sa podieľali všetci. Neboli rozdiely medzi kňazmi a ľuďmi. Všetci sa navzájom ctili. V starom Martine ste nemuseli rozdeľovať národ na katolíkov a evanjelikov. Také veci sa v starom Martine proste nediali.

Vo zvonici, ktorá sa nachádza hneď vedľa kostola, je dobre ukrytých päť zvonov. Sú rôznej veľkosti a váhy. Zvonica začala svoju úlohu plniť v roku 1754, kedy bola aj postavená. Dnes na nás pôsobí mohutným dojmom. Vyzerá, že od čias svojho vzniku bola murovaná. Nedá sa to však s určitosťou tvrdiť. Skôr zastávame názor, že bola murovaná i drevená, teda kombinovaná. Ťažko posúdiť, ktoré zvony sa v minulosti nachádzali vo zvonici a ktoré vo veži kostola. Ved' na martinskej veži boli odstránené štyri menšie vežičky až v roku 1901. A tak lokalizovať konkrétny požiar, resp. rozliatie zvonov či v kostolnej veži, či vo zvonici od spomínaného roku 1754 sa len ťažko dá. A požiarov od tohto obdobia až podnes bolo neskutočne veľa. Nedivme sa. Ved' Martin bol ešte v 19. storočí drevený. S istotou ale potvrdzujeme existenciu súčasných až piatich zvonov vo zvonici. Boli tam inštalované v rokoch 1926 – 1927. Spôsob uchytenia zvonov je už modernejší a prislúcha 20. storočiu, o čom svedčia kovové koľajnice – šíny.



*Možno sa ešte dlho nedozvieš, a možno nedozvieš sa vôbec, kde majú domov zvony, kde má spiež po predkoch vlasť a či v nej má aj domec....*

V programe účinkovali František Záborský, recitátori Eva Potučková, Eva Benčíková, Katarína Žiačiková, Miška Hriňová, Jakub Dzimko, Marta Gáborová hrala na organ a Dominika Machutová spievala, Dominika Majdová robila hudobný doprovod a aj spievala a program obohatilo spevácke duo Jožka Šugárová a Soňa Jamečná. Na programe spolupracovali: Adam Kmeť, Monika Ondrušová, Vojtech Jiříček, Michal Gazdík a Viera Majdulíková. Výskum a odborné podklady do programu pripravil Július Jarkovský. Program režijne i dramaturgicky pripravila Zuzana Kmeťová. ***Podujatie organizačne pripravilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine a mohlo sa uskutočniť aj vďaka finančnému príspevniu Mesta Martin a sponzorov.***

### **Pripravili:**

Adam Kmeť a Monika Ondrušová, TKS